Arriba la catalanofòbia

Autor:
Data de publicació: 09-05-2014

"Son los catalanes aborto monstruoso de la política. El provecho que dan a sus reyes es el que da a los alquimistas su arte; promételes que harán del plomo oro, y con los gastos los obligan a que del oro hagan plomo. Ser su virrey es tal cargo, que a los que lo son se puede decir que los condenan, y no los honran."
(Francisco de Quevedo y Villegas. 1580-1645)

"Son los catalanes aborto monstruoso de la política. El provecho que dan a sus reyes es el que da a los alquimistas su arte; promételes que harán del plomo oro, y con los gastos los obligan a que del oro hagan plomo. Ser su virrey es tal cargo, que a los que lo son se puede decir que los condenan, y no los honran."
(Francisco de Quevedo y Villegas. 1580-1645)

"Alguns dels insults que la xarxa ha dedicat a la cantant: 'simi', 'estúpida', 'retardada', 'subnormal', o 'Ja sabia que Shakira era estúpida, però el fet que hagi enregistrat una cançó en català ho demostra'."
("Wall Streeet Journal'. Març 2014)

Entre les paraules de Quevedo i la notícia de la premsa han passat quasi quatre-cents de l'aparició d'un fenomen (la catalanofòbia) vertical culturalment (del més analfabet al més alt intel·lectual) i transversal políticament (ja deia Josep Pla que respecte a la qüestió catalana no hi ha res més semblant a un espanyol de dretes que un d'esquerres).

Quan comença la catalanofòbia? I, sobretot, per què neix i es perpetua?

A l'any 1614, el rei Felip III de Castellà, un cop expulsats els moriscos d'Espanya, es decideix a posar fre al bandolerisme i a la revolta persistent dels catalans contra el seu virrei (càrrec que, com diu Quevedo, era una veritable condemna), i en nomena virrei el duc d'Alburquerque, home, orgullós i colèric, de la seva plena confiança. En jurar el càrrec el nou virrei promet al monarca:

"En llegado a Barcelona acabaré de poner en galeras a todo el Principado."

Em permeto la llicència de datar amb aquesta promesa del virrei l'inici de la catalanofòbia.

El lector que hagi tingut la paciència de seguir els anteriors capítols d'aquesta sèrie, segur que s'ha adonat que des de l'exabrupte de Sant Julià (Capítol I), allà per l'any 673, no hem denunciat cap frase vinguda de Castella que es pugui considerar catalanofòbica. I és que durant quasi vuit-cents anys d'història de Catalunya no va existir catalanofòbia (com a mínim explícita) des d'Espanya (o Castella). La raó és lògica: fins arribar al segle XVII, seguint les valuoses investigacions recollides per Francesc Ferrer Gironès sobre la història de la catalanofòbia, no van coincidir temporalment totes les circumstàncies que l'expliquen:

1. Posició de domini politicomilitar de la nació espanyola respecte a la catalana.

2. Crisi politicoeconòmica d'Espanya que l'empeny a xuclar els recursos humans i econòmics de Catalunya (i de Portugal) per mantenir el seu imperi.

3. Impossibilitat espanyola de bastir un estat nació uniforme a l'estil francès per culpa del fet nacional pertorbador de Catalunya (i de Portugal).

4. Incomprensió i tot seguit odi xenòfob a la diferència (estructura econòmica, sistema polític, llengua, història) quan s'adonen que perjudica, impedeix i posa en evidència la sublimació espanyola com única nació peninsular.

Abans del segle XIII Castella o encara no existia com tal o es trobava en relació d'inferioritat militar amb Catalunya. Del segle XIII al XV, la relació era d'equilibri entre les dues nacions veïnes. La millor prova la tenim en les capitulacions matrimonials dels reis catòlics redactades encara en termes d'estricta igualtat política entre els dos regnes.

Durant el segle XVI, malgrat que l'equilibri politicomilitar es va decantant clarament a favor de Castella, Catalunya no fou problema ni per a l'emperador Carles, flamenc, que sempre va tenir admiració pel sistema polític català modernitzat pel seu avi Ferran, ni per a Felip II el Prudent, que potser no ens tenia tanta simpatia però que regia, isolat a El Escorial, un imperi encara pròsper i descentralitzat. (És coneguda la col•laboració important dels catalans en la batalla de Lepant, on es va decidir el futur de la Mediterrània.)

Així doncs, la catalanofòbia comença entrat el segle XVII. Només hem de comparar l'opinió que tenia Cervantes dels catalans al principi del XVII:

"Los corteses catalanes, gente enojada terrible, y pacífica suave; gente que con facilidad dan la vida por la honra y por defenderlas entrambas se adelantan a si mismos, que es como adelantarse a todas las naciones del mundo..."

Amb la que expressava Quevedo vint anys després:

"En tanto en Cataluña quedase un solo catalán, y piedras en los campos desiertos hemos de tener enemigos y guerra".

"Son los catalanes aborto monstruoso de la política" "El catalán es la criatura más triste y miserable que Dios crió."

"Son los catalanes el ladrón de tres manos"

Què ha passat perquè l'opinió sobre els catalans canviés tant en tan poc temps entre els dos principals escriptors del Segle d'Or espanyol?

Doncs simplement que Espanya, després d'agafar consciència que el seu imperi amenaçava ruïna, va emmirallar-se en un estat pletòric com França i agafa com a model a seguir l'absolutisme borbònic (un rei, un estat, una nació). Com diu Ferrer Gironès: "La idea era fer coincidir Hispania (península Ibèrica) amb Espanya."

Ho confirma la lectura del Gran Memorial (1624) adreçat pel comte-duc Olivares (admirador del cardenal Richelieu) al seu rei Felip IV:

"Tenga VM por el negocio más importante de su monarquia, el hacerse Rey de España, quiero decir Señor, que no se contente VM con ser Rey de Portugal, de Aragón, de Valencia y Conde de Barcelona, sinó que trabaje y piense con consejo maduro y secreto, por reducir estos reinos al estilo y leyes de Castilla, sin ninguna diferencia".

A partir de llavors la catalanofòbia no ens hauria d'abandonar mai. Quatre-cents anys després podem veure com el fantasma del comte-duc segueix reencarnat en els representants del Minotaure:

"...si Cataluña decidiera ejercer su derecho de secesión del territorio nacional, las Fuerzas Armadas no deberían carecer de titulo normativo habilitador para poder invadir dicha Comunidad Autónoma" (Pedro García Trevijano, magistrat del Tribunal Constitucional.)

La millor definició de la catalanofòbia com un sentiment vertical (i transversal) l'ha donat un egregi autor espanyol: "Hirió hasta la fibra delicadísima del idioma, que para los gobernantes prudentes debiera ser sagrada, llegando a no querer recibir a los catalanes que hablasen su lengua regional. La plebe aplaudía estas torpezas, salvo algún espíritu atrevido, como el de un tal Goicoechea, que fue condenado en Madrid por decir, a voces, que eran los catalanes y no los castellanos los que tenían, en este conflicto, la razón." (El Dr. Gregorio Marañón es referia a l'època d'Olivares, però si féssim el joc de canviar els noms, el text seria plenament vigent.) I això que quan al Minotaure li convenia els afalacs eren entusiastes:

"Catalanes míos, vuestro conde llega a vuestras puertas, os propongo de resucitar la glòria de vuestra nación y el

nombre que tantos años ha estado en olvido y que tanto fue el terror y la opinión de Europa" (Felip IV demanant diners a les Corts de 1626.) No ha canviat gaire la tàctica si escoltem el recent discurs del premier Rajoy denegant el dret a decidir dels catalans perquè ens estima més que ningú. Al cap de pocs anys, Felip IV va iniciar la guerra contra Catalunya i Portugal per aconseguir els objectius unificadors programats per Olivares. El final ja el sabem. Portugal va guanyar la independència gràcies a l'ajuda anglesa i la impossibilitat del debilitat exèrcit espanyol de mantenir dos fronts simultanis. Catalunya, per contra, després d'una guerra de Secessió cruel, va ser moneda de canvi entre els Borbons de França i Espanya. Així, per la força de les armes la sort d'una Catalunya amputada va quedar encadenada a la sort d'Espanya, iniciant-se un permanent i esgotador empat (Vicens Vives (dixit) entre un estat massa dèbil per assimilar Catalunya i una Catalunya que tampoc no ha tingut la força o la gosadia política d'incorporar-se a onades de creació d'estats que s'han produït a Europa des de 1714. Aquest estèril empat ens ha condemnat a una cohabitació erma, esquerpa i malfiada (la catalanofòbia és la seva secreció genuïna) que ha hipotecat el normal reeiximent històric d'ambdues nacions. Com vaig sentir dir a Gregorio Peces-Barba (ponent constitucional i ex-president socialista de les Corts espanyoles): "Potser ens vam equivocar preferint Catalunya a Portugal."

Presència. 4 de maig de 2014

Declaracions històriques manifestament anticatalanes*

1625 – Conde Duque de Olivares: “Ahora que os hemos asimilado y no tendréis de gastaros dinero en lucha contra nosotros, parece razonable que nos paguéis con impuestos”.

1725 – José Patiño: “... es bien notoria la obstinación y barbaridad de este pueblo criminal (Catalunya)...”.

1906 – Revista “Ejercito y Armada”: “Hay que castellanizar a Cataluña… Hay que pensar en español, hablar en español y conducirse como español, y esto de grado o por fuerza”.

1907 – La revista militar: “El problema catalán no se resuelve, pues, por la libertad, sino con la restricción; no con paliativos y pactos, sino por

el hierro y por el fuego”.

1927 – La revista militar: “Hay que pensar en español, hablar en español y conducirse como español, y esto de grado o por fuerza”.

1927 – Juan Llarch: “Obligar a usar el castellano en Cataluña es hacerles un favor paternal, como lo es obligar a un niño corto de vista y

revoltoso, a ponerse unas gafas”.

1934 – Manuel Azaña: “una persona de mi conocimiento asegura que es una ley de la historia de España, la necesidad de bombardear Barcelona cada cinquenta años”.

1938 – General Queipo de Llano: “Transformaremos Madrid en un vergel, Bilbao en una gran fábrica y Barcelona en un inmenso solar”.

1939 – Governador Militar Aymat: “¡Perros catalanes! ¡No sois dignos del sol que os alumbra!.

1968 – Luis de Galinsonga: “Todos los catalanes son una mierda”.

1968 – Manuel Fraga Iribarne: “Cataluña fué ocupada por Felipe IV, fué ocupada por Felipe V, que la venció, fué bombardeada por el general

Espartero, que era un general revolucionario, y la ocupamos en 1939 y estamos dispuestos a coger de nuevo el fusil. *Por consiguiente*, ya saben ustedes a que atenerse, y aquí tengo el mosquete para volverlo a utilizar”.

1977 – Jorge Carreras Llansana: “En Cataluña no hay más que españoles que viven y trabajan. Un español que

viene aquí, viene a una región española y jamás puede ser considerado como inmigrante”.

1981 – Santiago Bernabéu: “Me gusta Cataluña a pesar de los catalanes”.

1984 – Leopoldo Calvo Sotelo: “Hay que fomentar la emigración de gentes de habla castellana a Cataluña y Valencia para así asegurar el mantenimiento del sentimiento español que comporta”.

1984 – José Prat: “Los catalanes sólo son importantes cuando escriben en castellano”.

1984 – Felipe González: “El terrorismo en el País Vasco es una cuestión de orden público, pero el verdadero peligro es el hecho diferencial catalán”.

1986 – José Rodríguez de la Borbolla : “Los andaluces son bastante inteligentes para no confiar en los catalanes”.

1992 – Aleix Vidal Quadras: “Només una ment malaltissa pot concebre la segregació de Catalunya”.

1993 – Pedro Pacheco: “Vascos y catalanes son buitres prestos a recoger la carroña”.

1994 – Mercedes de la Merced : “Me preocupa que la Guardia Civil pueda llegar a depender de Jordi Pujol, hoy Presidente de la Generalitat , y mañana de cualquier loco que la pueda presidir”.

2001 – Txiqui Benegas: “Para mi, ser nacionalista y ser culto e inteligente, es incompatible”.

2001 – Juan Carlos I: “... a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano; fueron los pueblos más diversos quienes hicieron suyo por voluntad libérrima, el idioma de Cervantes”.

2005 – Rodríguez Ibarra: “No les da vergüenza?, ¿Se puede ser tan cretino? (…)

¿Falta dinero para la sanidad? Pues no se lo hubieran gastado ustedes en tener una policía autonómica, no se lo hubieran gastado ustedes en tener

tres televisiones. Cada uno se lo gasta en lo que quiere, pero después no vengan ustedes llorando, amigos. (…) No conozco ninguna partida

presupuestaria que diga: transferencia de renta de esta región a ésta. Y si existiera, que por favor me borren. Que se metan los cuartos donde les

quepan”.

2006 – César Vidal: “Un valenciano que se considere catalán es como un judio que admirara a Hitler”.

2006 – Alfonso Guerra: “Nos hemos cepillado el Estatut”.

2008 – L'alcalde d'Agón (Aragó): “¡Que los catalanes se mueran de sed, los jóvenes estan hartos de la opresión catalana”, ”Es muy probable que el pueblo se tome la justicia por su mano y destruyan las tuberías del trasvase y otras instalaciones, si no reciben justa recompensa por las molestias que la Generalitat ha causado”.

2009 – Alicia Sánchez Camacho: “No podem permetre que el català sigui la llengua vehicular a les escoles”.